

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1993-1994

11 MARS 1994

Proposition de loi modifiant l'article 58 de la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932

(Déposée par M. De Meyer et consorts)

DEVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi tend à ce que, lors de la désignation des suppléants aux élections communales, il ne soit tenu compte que du nombre des voix de préférence obtenues par les candidats non élus sur une liste, sans qu'ait lieu une nouvelle attribution des votes de liste comme pour les élus effectifs.

Pour ce faire, il suffit d'abroger le deuxième alinéa de l'article 58 de la loi électorale communale.

Une série de raisons pertinentes justifient cette modification.

Il apparaît qu'à chaque élection communale, le nombre des votes de liste se réduit sensiblement et que, en corollaire, le nombre des votes nominatifs augmente fortement. En agissant de la sorte, l'électeur ne désire pas uniquement exprimer sa confiance dans un parti; il tient plus encore à marquer explicitement celle-ci à l'égard de candidats dont il estime qu'ils doivent obtenir la possibilité de participer à l'administration de sa commune ou de sa ville.

Comme il ressort de l'article 57 de la loi électorale communale, les votes de liste sont déjà valorisés lors

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1993-1994

11 MAART 1994

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 58 van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932

(Ingediend door de heer De Meyer c.s.)

TOELICHTING

Dit voorstel van wet beoogt bij de aanduiding van de opvolgers bij de gemeenteraadsverkiezingen enkel rekening te houden met het aantal voorkeurstemmen dat de niet-verkozen kandidaten op een lijst hebben behaald, zonder dat er nogmaals een toewijzing van de lijststemmen, zoals bij de effectieve verkozenen, gebeurt.

Daartoe volstaat het dat het tweede lid van artikel 58 van de gemeentekieswet wordt opgeheven.

Een aantal pertinente redenen rechtvaardigen dit.

Het blijkt dat bij de gemeenteraadsverkiezingen in de loop der jaren het aantal lijststemmen sterk is afgenomen en daarmee samenhangend het aantal naamstemmen sterk is toegenomen. De kiezer wenst hierbij niet alleen zijn vertrouwen te stellen in een partij, maar meer nog wenst hij zijn uitdrukkelijk vertrouwen te schenken aan kandidaten waarvan hij vindt dat ze de kans moeten krijgen om zijn gemeente of stad mee te besturen.

Zoals uit artikel 57 van de gemeentekieswet blijkt, zijn de lijststemmen reeds gevaloriseerd bij de aan-

de la désignation des élus effectifs, si bien qu'au fond ils ne doivent pas être utilisés une deuxième fois pour celle des suppléants.

Il est plus démocratique de désigner comme suppléants ceux des candidats non élus d'une liste qui ont obtenu le plus de voix de préférence.

Les raisons (ainsi que le prouve le document Chambre n° 276, session de 1931-1932, pp. 3 et 4) qui soutendaient, à l'époque, l'insertion dans la loi de ce deuxième alinéa de l'article 52 (l'article 58 actuel de la loi électorale communale) par la loi du 30 juillet 1932 — à savoir les problèmes que peut poser le panachage — ne sont plus d'actualité depuis longtemps. Dans le rapport de la réunion du 1er juillet 1932, fait par M. Fr. Van Belle, la section centrale de la Chambre des représentants s'exprimait en ces termes: «Il a même été constaté que dans ces conditions, l'élection des suppléants pouvait être modifiée par la volonté des adversaires politiques d'une liste. Il suffit, en effet, qu'un certain nombre d'électeurs votent pour tous les candidats moins un de la liste de leur parti et reportent un vote sur un candidat choisi d'une autre liste, ce qui peut se faire sans inconvénient puisque le panachage est admis, pour modifier le classement des suppléants.»

Depuis la suppression du panachage en 1976, ces observations sont devenues sans objet et le deuxième alinéa de l'article 52 (l'article 58 actuel) de la loi électorale communale n'a plus de raison d'être. C'est pourquoi nous proposons d'abroger cet alinéa.

COMMENTAIRE DE L'ARTICLE UNIQUE

L'article 58 de la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932, est libellé comme suit:

«Dans chaque liste dont un ou plusieurs candidats sont élus, les candidats non élus qui ont obtenu le plus grand nombre de voix ou, en cas de parité de voix, dans l'ordre d'inscription au bulletin de vote, sont déclarés premier, deuxième, troisième suppléant, et ainsi de suite, sans que leur nombre puisse dépasser celui des élus de la liste.

Préalablement à cette désignation, le bureau, ayant désigné les titulaires, procède à une nouvelle attribution individuelle des votes de liste favorables à l'ordre de présentation, cette attribution se faisant de la même façon que la précédente, mais en commençant par le premier des candidats non élus dans l'ordre de présentation.»

wijzing van de effectieve verkozenen, zodat de lijststemmen eigenlijk geen tweede maal moeten aangewend worden voor het bepalen van de opvolgers.

Het is democratischer om tussen de niet-gekozen kandidaten van een lijst, degenen als opvolger aan te wijzen die de meeste voorkeurstemmen hebben behaald.

De motieven (zoals blijkt uit Gedr. St. 276 van de Kamer, zitting 1931-1932, pagina 3 en 4) die toentertijd aan de grondslag lagen om bij wet van 30 juli 1932 dit tweede lid van artikel 52 (het huidig artikel 58 van de gemeentekieswet) in de wet in te voegen, met name de problemen die men kan ondervinden bij het panacheren, zijn reeds lang achterhaald. In het verslag van de vergadering van 1 juli 1932, opgemaakt door de heer Fr. Van Belle, stelde de Middenafdeling van de Kamer van Volksvertegenwoordigers het volgende: «Men heeft zelfs bevonden dat, in deze omstandigheden, de verkiezing van de plaatsvervangers zou kunnen gewijzigd worden door den wil van de politieke tegenstrevers eener lijst. Inderdaad, het volstaat dat een zeker aantal kiezers voor al de kandidaten min één van de lijst hunner partij stemmen en een stem uitbrengen op een uitgekozen candidaat eener andere lijst — wat zonder bezwaar kan gebeuren vermits panacheeren toegelaten is — ten einde de rangschikking van de plaatsvervangers te wijzigen.»

Door het verdwijnen van het panacheren sinds 1976 vervallen deze opmerkingen en ook de bestaansreden voor het tweede lid van artikel 52 (huidig artikel 58) van de gemeentekieswet. Vandaar ons voorstel om dit lid op te heffen.

TOELICHTING BIJ HET ENIG ARTIKEL

Artikel 58 van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, bepaalt momenteel het volgende:

«Wanneer een of meer kandidaten van een lijst gekozen zijn, worden de niet gekozen kandidaten van de lijst die de meeste stemmen hebben behaald, eerste, tweede, derde opvolger, enz. verklaard; bij gelijk stemmental is de orde van inschrijving op het stembiljet beslissend. Het aantal opvolgers mag het aantal gekozenen van de lijst niet te boven gaan.

Voordat die aanwijzing plaatsheeft en nadat het hoofdstembureau de gemeenteraadsleden heeft aangewezen, gaat het over tot een nieuwe individuele toekenning van de lijststemmen, die ten gunste van de orde van voordracht zijn uitgebracht, en zulks op dezelfde wijze als bij de vorige toekenning, maar te beginnen met de eerste van de niet gekozen kandidaten naar de orde van voordracht.»

Nous maintenons le premier alinéa de cet article.

Le second alinéa doit être abrogé, pour les raisons exposées ci-dessus.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article unique

Le deuxième alinéa de l'article 58 de la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932, est abrogé.

Het eerste lid van dit artikel wordt behouden.

Het tweede lid dient om de uiteengezette redenen te worden opgeheven.

Jos DE MEYER.

*
* *

VOORSTEL VAN WET

Enig artikel

Het tweede lid van artikel 58 van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, wordt opgeheven.

Jos DE MEYER.
Georges FLAGOTHIER.
Jan LOONES.
Georges CARDOEN.
Leonard QUINTELIER.
Herman SUYKERBUYK.